

የክብረ ስላምታ !

ይህንን ሙያ ለመማር ፍላጎት ስላሳያችሁ እጅግ አድርጌ አመሰግኛለሁ።

የእውቀትን ማካፈል አስፈላጊነት ተረድታችሁ ሌሎችን በማስተማር ህብረተሰብን ጤናማና ደስተኛ ማድረግ አላማችሁ ይሁን ።

የናንተው

ማሪዬ ሄንግስትቡርገር

አክሲዮን ሬገን

አክሲዮን ሬገን እንደ እ.አአ በ 1989 ዓ.ም በመሀፀን ህክምናና

የልማት እርዳታ ባለሞያ በሆኑት ዶ/ር ማሪያ ሄንግስትቡርገር ተቋቋመ።

ሬገን ዝናብ ማለት ሲሆን እውቀትን ያመለክታል።

ዝናብ ተክሎች ስር በመድረስ እንደሚያለማና እንደሚያሳድግ ሁሉ እውቀትም

ለኑሮ እድገት እጅግ አስፈላጊ ነው።

አክሲዮን ሬገን

አክሲዮን ሬገን እንደ እ.አአ በ 1989 ዓ.ም በመሀፀን ህክምናና

የልማት እርዳታ ባለሞያ በሆኑት ዶ/ር ማሪያ ሄንግስትቡርገር ተቋቋመ።

ሬገን ዝናብ ማለት ሲሆን እውቀትን ያመለክታል።

ዝናብ ተክሎች ስር በመድረስ እንደሚያለማና እንደሚያሳድግ ሁሉ እውቀትም

ለኑሮ እድገት እጅግ አስፈላጊ ነው።

ግንዛቤ የምናስጨብጥባቸው ርዕሰ ጉዳዮች

የቤተሰብ ዕቅድ

የፆታአዘልና ሥነተዋልዶ ጤና

ጤናማ እርግዝና

ኤች አይ ቪ ኤድስ

ግርዛት

የቤተሰብ እቅድ ለፆታዊ እኩልነት ፣ ለብልፅግና ፣ ለሠላም ወሳኝ ነው።

ድህነትን ለማጥፋት የቤተሰብ ዕቅድ አንዱ ቁልፍ ዘዴ ነው ።

ማውጫ

መግቢያ	6
አክሲዮን ፊን	7
የአመቻቸው ማሰልጠኛ	8
ቋሚ የልምት ግቦች	9
ሥነተ-ምግብ በአፍሪካ	10
የህዝብ ቁጥር እድገት	11
ቤተሰብ እቅድ	13
ቤተሰብ እቅድ አስፈላጊነት	14
የአክሲዮን ፊን አስተምሮት / የተሳትፎ መገልገያ	16
ሰብዓዊ መብት	19
ቤተሰብ እቅድ ሰብዓዊ መብት	20
የልጆች ፍላጎት	21
ያለ እድሜ ጋብቻ	22
የሴቶች ጥቃት	23
ጾታአዘልና ስነተ-ምግብ	24
የጉርምስና ጊዜ ለውጦች	25
ጉርምስና በወንዶች	26
ጉርምስና በልጃገረዶች	27
የወንድና የሴት የመራቢያ አካል	28
ፅንሰት እና የሴቶች ዑደት	30
ትንሿ አማጭ	33
የወሊድ ሀብል	34
የወሊድ ሀብል አጠቃቀም	35
ስሜታዊና አካላዊ ለውጥ በወር አበባ ወቅት	36
የወሊድ መከላከያ	37
የወሊድ መከላከያ ዘዴዎች	38
ማጥባት እንደ መከላከያ	45
የእናትና ልጅ ጤና	47
ጤናማ እርግዝና	48
አራርቆ መውለድ	50
ማስገንዘቢያ	51
ኤች አይ ቪ ኤድስና ያባለዘር በሽታዎች	52
ኤች አይ ቪ ኤድስ	53
ኤች አይ ቪ ኤድስ በአፍሪካ	55
ለኤች አይ ቪ ተጋላጭነት	56
ያባለዘር በሽታዎች	57
ግርዛት	58
የወንዶች ግርዛት	59
የሴት ልጅ ግርዛት	60
ማስገንዘቢያ ሞዴል	63
የወሊድ ወቅት አክሎች	64
ፊሰተላ	65
ያቅራቢ መመሪያና ከሀሎት	66
ከሀሎትና ጠቃሚ ምክሮች	67
መመሪያ	68
ፎተማራፎ	70

ሥነተዋልዶ በአፍሪካ

ሥነተዋልዶ ምንድን ነው ?

ሥነተዋልዶ ወሲባዊ ግንኙነት መፅኒስን እንዲሁም መውለድን ይመለከታል ።

አፍሪካ ከቁጥጥር ውጪ የሆነ የህዝብ እድገት ደረጃ መጨመር መጋፈጥ አስጊ ሆንዋል።

እንደ አ.አ በ 1950 ዓ.ም የአፍሪካ የህዝብ ቁጥር 300ሚልዮን ነበር።

በ2020 እንደ አ.አ ቁጥሩ 1,2 ቢልዮን ሆንዋል።

ከጤናና ትምህርት ልማት እንዲሁም ከመረጋጋት አንፃር የህዝብን ቅጥር መቆጣጠር አጅግ ወሳኝ ነው ።

ለዚህም በሥነተዋልዶ ዙርያ መስራትን ይጠይቃል።

ይህም

የትምህርት አቅርቦትና ተደራሽነት በተለይ ለሴቶች ያሳድጋል።

የጤና አገልግሎትን ያጠናክራል።

የቤተሰብ እቅድ ግንዛቤ ጤናማና ደስተኛ ህብረተሰብ ይፈጥራል።

የህዝብ ቁጥር እድገት መጨመር

የህዝብ ቁጥር እድገት መጨመር በስነምህዳር ሚዛን ላይ አሉታዊ ተፅኖ ያስከትላል።

ይህም ለመጠጥ ውሃ ፣ ለምግብ ፣ ለንፁህ አየርና ለመኖርያ ቦታ እጥረት ብሎም መጥፋት ያጋልጣል።

የህዝብ ብዛት ቁጥር መጨመር

የህዝብ ቁጥር ከመጠን በላይ መጨመር ለተፈጥሮ ፣ ለዘላቂ ምግብና መጠጥ ውሃ ተደራሽነት ፣ ለአየር መበከልና ብሎም ለተፈጥሮ ሀብት መመንመን ይዳርጋል።

በዓለማችን የህዝብ ቁጥር ከመጠን በላይ መጨመር የሚታየው በታዳጊ ሀገሮች ነው ።

ይህንንም በሚከተሉት ክስተቶች ማየት ይችላል

ግማሽ የሚሆነው የህዝብ ቁጥር የእድሜ ክልል 15ና ከዛ ብታች መሆን

ከሁለት ልጅ በላይ መውለድ

43 ከመቶ የሚሆነው እርግዝና ያለ ዕቅድ መሆን

መዘዞቹም የሚከተሉት ናቸው

የተፈጥሮ ሀብት መመንመን እና መጎዳት

የምግብ እና የመጠጥ ውሃ አጥረት

ድህነት

ወንጀል ፣ አመፅ ፣ ግጭት

የቤተሰብ ዕቅድ ትርጉም ና አስፈላጊነት

የቤተሰብ ዕቅድ ማለት በልጅ ፍላጎት ና መውለድ ዙሪያ የሚገኝ መረጃ ፣ ዘዴና።

ይህም ጥንዶችን የቤተሰብ ምስረታ ዕቅድ ግንዛቤን ያስጨብጣል።

ይህም

- ምን ያህል ልጅ የመውለድ ፍላጎትና አራርቆ መውለድን ያስችላል ።
- የእናትና የልጅን ጤንነት ያሻሽላል።
- በወሊድ ጊዜ የእናት ህፃን ሞትን ይቀንሳል
- አላስፈላጊ እርግዝናን ይከላከላል
- ኤች አይ ቪ ኤድስና ያባለዘር በሽታን ይከላከላል
- ትምህርትን ተከታትሎ ለማጠናቀቅ ያስችላል
- ድህነትን ይዋጋል

የቤተሰብ ዕቅድ ለሴት ብቻ መተው የለበትም። የወንድም ተሳትፎ ወሳኝ ነው ።

ይህ ከወሲብ ጋር የሚመጡ በሽታዎችን ከመከላከሉም ባሻገር ለህፃኑንም ጤንነት አስተዋጽኦ ያደርጋል ።

በተጨማሪም ሚስቶች በርግዝና ወቅት የባሎቻቸውን እገዛ ያገኛሉ።

የቤተሰብ እቅድ መጀመሪያ መቼ ነዉ ?

አፍላ ታዳጊዎች ና ወጣቶች የወሲብ ብስለት ሲያገኙና የመጀመሪያ ግንኙነት ለመፈፀም ሲዘጋጁ ስለ ዕቅድ ማሰብ ይገባቸዋል ።

የቤተሰብ እቅድን ተግዳሮቶች

የቤተሰብ ዕቅድን በመረጃ፣ በማብቃትና በፅንሰት መከላከያ ዘዴዎች ማሳካት ይችላል ።

ይህንን አስመልክቶ በብዙ የአፍሪካ ሀገራት ሀገር አቀፍ አገልግሎቶች በነፃ ይሰጣሉ።

አመቼቶች ይህን ግንዛቤ ለማስጨበት ለየት ያሉ ዘዴዎችን ተጠቀሙ።

ለምሳሌ እንደ ትያትር ጭውውት ያሉትን መጠቀም ለተሻለ አቅርቦትና አስተምሮት ያግዛል።

የአክሲዮን ሬገን የተሳትፎ መገልገያ

ቁም !

ይህ ማስተማሪያ የቤተሰብ ዕቅድ ለማስረዳት የተዘጋጀ ነው ።

አምስቱ ጣቶች ለሱው ልጅ በጣም አስፈላጊ ነገሮችን የሚያመለክታሉ።

- ፍቅር
- ጤና
- ሰላም
- መብልና ውሃ
- እውቀት/ ትምህርት

ይህ ማስተማሪያ ከፊቱ ቀይ ከጀርባው ሰማያዊ ነው ።

የቁም እጅ ምልክት በቀይ በኩል የሚያመለክተው

ትኩሩት መስጠትንና ከማቀድ ጉድለት የሚመጡ መዘዞችን ያስታውሳል ።

የቁም እጅ ምልክት በሰማያዊ በኩል የሚያመለክተው

ይህ የዕቅድን አሉታዊ ለውጦችን ያስገነዝባል ።

ብዙ ባለመውለድ የሰው ልጅን ፍላጎታችን ለሁሉም ማድረስ ይችላል ።

ፍቅር

ያለ ወላጅ ፍቅር ልጅ በተገንቢ መንገድ አይደለም። ብዙ ልጆችን ማሳደግ የእናትን አቅም ያዳክማል ስሜትንም ይጎዳል።
ለዚህም አራርቆ መውለድ ወሳኝ ነው። ለጤናማና ደስተኛ ቤተሰብ እንዲሁም ልጆች በፍቅር እንዲያድጉ ዕቅድ አስፈላጊ ነው።

ጤና

ሰፊ የህዝብ ቁጥር ያለበት አካባቢ የመንግሥት የጤና አገልግሎት ተደራሽነት በጣም ዝቅተኛና በቂ አይደለም።
ይህ ደግሞ የእናትና ልጅን ህይወት አደጋ ላይ ይጥላል።

ስላም

የመኖርያ ጥበት ብሎም ውሱን መሆን ለውጥረትና ግጭት ይዳርጋል።

መብልና ውሃ

የህዝብ ቁጥር እድገት መጨመር የተፈጥሮ ምንጮቻችን እንዲመነጭ ያደርጋል።
ይህ ደግሞ ለረሀብ ያጋልጣል።

እውቀት / ትምህርት

ብዙ ልጅን በመውለድ ብዙ ወጪ ይጠይቃል።
የገንዘብ ገቢ ዝቅተኛ ሲሆን ሁሉንም ልጆቻችንን ለማስተማር አንችልም።

እጣ ፋንታችን በእጃችን ነው!

የቤተሰብ ዕቅድ የቤተሰብ ሰብዓዊ መብት ነው

የቤተሰብ እቅድ ከሰብዓዊ መብቶች አንዱ ነው። ይህም ለሌሎች መቼና ስንት የመውለድን ፍላጎት ወይም ያለመውለድን መብት ያረጋግጣል ።

ሴቶችን ለማጎልበት ፣ ድህነትን ለማጥፋት ብሎም ቆሚ ልማትን ለማምጣት ያስችላል ።

እ.አ.አ በ 1948 ዓ.ም 30 አለም አቀፍ አንቀጾች ተደንግገዋል።

እያንዳንዱ ሰው የመኖር፣ የነፃነትና የደህንነት መብት አለው።

ሰብዓዊ መብት ለሰው ልጅ ሁሉ የተረጋገጠ ነው ።

ፃታን ፣ ሀይማኖትን ፣ ዘርን ፣ ቋንቋን ፣ ዜግነትን ልዩነትን አይመለከትም።

ሀገሮች ይህንን መብት የማክበር፣ የመጠበቅና ተግባራዊ የማድረግ ግዴታ አለባቸው።

ወንድ ና ሴት እኩል መብቶች አላቸው።

የማንም አካል በሌላ መጉደል የለበትም። ይህም ወላጆች ልጆቻቸውን ማስገረዝ ይከለክላል።

ከ18 ዓመት በፊት የሚፈጸም ጋብቻ የተከለከለ ነው። በተጨማሪም ያላቸ ጋብቻ እና የግዴታ ጋብቻም ፈፅሞ አይፈቀድም ።

እያንዳንዱ የመረጠውን በፈለገው ጊዜ ማግባት ይችላል ።

የልጅ ፍላጎቶች

ከመውለድ / ከመፅነስ በፊት ራሳችንን መጠየቅ ያለብን

- ተንከባክቦ ማሳደግ እችላለሁ ?
- ልጄን ለማሳደግ በቂ ቦታ አለኝ ?
- አካባቢዬ ጤናማ እና ሰላም ነው ?
- ለልጄ / ልጆቼ በቂ ጊዜ መስጠት እችላለሁ ?
- ልጄን / ልጆቼን ለማስተማር ብቁ ገቢ አለኝ ?
- የልጄን / ልጆቼን መሠረታዊ ፍላጎቶች ማሟላት እችላለሁ ?
- በአቅራቢያዬ የጤና አገልግሎት አለ ?

እያንዳንዱ ልጅ የመጠብቅ ፣ የመማር ፣ የጤና ብሎም የመደመጥ መብት አለው።